

národní
úložiště
šedé
literatury

Jaké jsou cesty ke zvýšení spotřeby dříví v ČR?

Beránková, Jitka; Polášek, Marek
2017

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-370653>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 14.11.2018

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Jaké jsou cesty ke zvýšení spotřeby dříví v ČR?

Výzkumný a vývojový ústav dřevařský, Praha s.p. (VVÚD) realizoval pro státní podnik Lesy ČR roční výzkumný úkol, jehož cílem bylo zmapování situace v oblasti dřevozpracujícího průmyslu v České republice, Polsku, Slovensku, Německu, Rakousku mezi významnými státními i soukromými institucemi. Součástí práce byla analýza, zhodnocení stavu spotřeby dřeva v ČR a okolních státech, včetně zahrnutí hlavních faktorů ochrany trhu, veřejné podpory a vládní politiky. Ze získaných informací vznikly návrhy opatření ke zvýšení spotřeby surového dříví a jeho následného zpracování v České republice.

Autoři: Ing. Jitka Beránková, Ph.D.
Ing. Marek Polášek, Ph.D.
VVÚD, Praha s.p.
Kontakty: berankova@vvud.cz
polasek@vvud.cz

Analýza byla zaměřená na zdroje, těžbu, bilance spotřeby, účinnosti produkce, import a export dřeva dle jeho druhů, způsob zpracování a využití. Podstatnou součástí analýzy bylo také posouzení environmentálních dopadů dřevěných produktů metodou LCA ve spolupráci s Fakultou technologie ochrany prostředí VŠCHT Praha a jejich srovnání s alternativními materiály. Zvýšení spotřeby tuzemského dřeva v ČR je možno dosáhnout mnoha různými cestami. Na základě výsledků výzkumu je možné doporučit zaměření na níže uvedené hlavní oblasti:

- orientace na odvětví s vyšší přidanou hodnotou,
- propagace dřeva mezi širokou veřejností, budování vztahu k regionální surovině,
- propagace dřeva coby materiálu vhodného pro stavby,
- program hospodářského rozvoje v budoucnosti, bioekonomika,
- odstraňování bariér a podpora zpracování dříví vytěženého v ČR.

O vybrané postřehy z analýz se autoři výzkumu podělí v dalších částech článku.

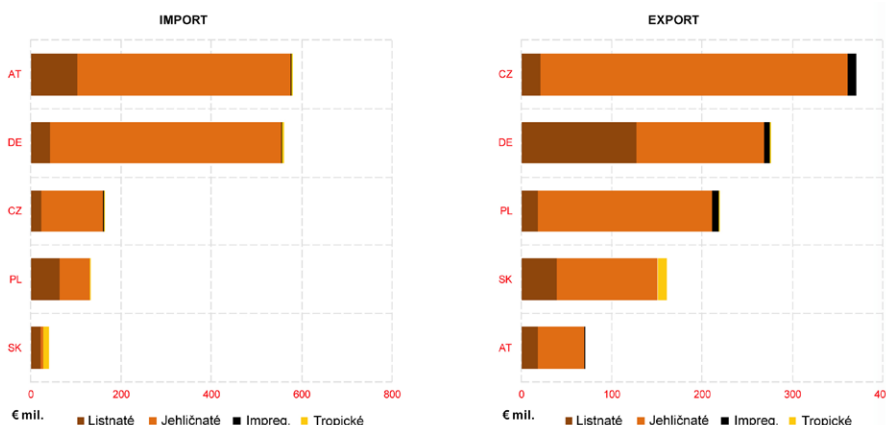
Bilance těžby a exportu dříví

Absolutně nejvyšší objem těžeb z porovnávaných zemí zaznamenává Německo, při srovnání poměru objemu těžeb k ploše lesa je však na prvním místě Česká republika s hodnotou 6 tis. m³/ha. Německu přísluší údaj 4,7 tis. m³/ha. V posledních letech nabývá na svém vy-

znamu využití dříví pro energetické účely – v současných těžbách průměru celé Evropy dosahuje 55 % těžeb průmyslově využitelné kulatiny.

Při porovnání výše exportu jehličnatého dříví ve vztahu k produkci jsou na prvních místech Slovensko a Česká republika s hodnotou cca 42 %. Obě tyto země se vymykají průměru ostatních sledovaných států, které se nachází v okolí hodnoty cca 8 %. Z toho vyplývá výrazný proexportní charakter České republiky, která i přes malou rozlohu (a také menší plochu lesa ve srovnání s Německem, Polskem a Rakouskem) představuje v absolutním vyjádření největšího exportéra jehličnaté kulatiny ze sledovaných států. V oblasti jehličnaté kulatiny vykazují Rakousko a Německo zápornou bilanci produkce a spotřeby (spotřebují více, než vyprodukují), bilance ostatních zemí včetně České republiky je kladná. Tento trend lze označit za negativní zejména z pohledu transferu přidané hodnoty. Vývoz základní suroviny je ze všech možností nejméně výhodný a je nutné prosazovat využití místního dřeva a vývoz výrobků s vyšší přidanou hodnotou.

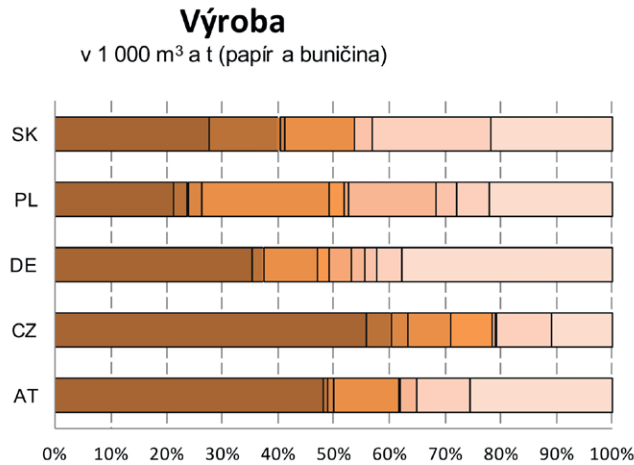
Graf 1 Hodnota exportu a importu dříví ve sledovaných zemích. Zdroj: EUROSTAT – Zahraniční obchod

Způsob zpracování dřeva, druhy výrob a produkce

Při pohledu na produkovanou hodnotu jednotlivými státy vidíme, že v mnoha ohledech s ČR srovnatelné Rakousko dosahuje více než dvojnásobné vyprodukované hodnoty, a to např. i z řeziva. V absolutním vyjádření je celková objemová produkce ČR velmi nízká. Tento fakt je jednoznačný při porovnání s Rakouskem – zemí s jen o málo vyšším objemem těžeb.

Zveme Vás na výstavu WOOD-TEC

	AT	CZ	DE	PL	SK
■ ŘEZIVO JEHLIČNATÉ	9 200	3 830	21 000	4 000	920
■ ŘEZIVO LISTNATÉ	161	283	1 030	460	410
■ DÝHY	8	30	100	50	20
■ PŘEKLIŽOVANÉ	216	185	140	440	25
■ DŘEVOTŘÍSKA	2 200	533	5 670	4 300	420
■ OSB	0	520	1 230	510	0
■ HDF	100	0	2 250	160	0
■ MDF	550	29	1 450	2 950	0
■ OSTATNÍ DŘEVOVLÁKNITÉ	0	12	1 300	710	100
□ BUNIČINA (tis. tun)	1 800	675	2 600	1 075	715
□ PAPÍR (tis. tun)	4 900	750	22 400	4 150	725

Graf 2 Procentuální a absolutní rozložení výroby jednotlivých produktů ze dřeva ve sledovaných státech. Zdroj: UNECE/FAO Forestry and Timber Section

Evidentně v ČR schází účinné dřevozpracující kapacity. Lze doporučit výraznější zaměření České republiky na dřevařskou produkci s vyšší přidanou hodnotou.

Potenciál využití dřeva ve stavebnictví a dalším průmyslu

Velký potenciál pro širší uplatnění dřeva leží v oblasti stavebnictví, výroby aglomerovaných materiálů a nábytkářském průmyslu. Z hlediska strategického rozvoje je možné uvažovat o podpoře znovuoživení tradičních zpracovatelských technologií na moderním základě, především překlízek, výroby dýh, různých forem lepeného dřeva, desek na bázi dřeva a dalších.

Vývoj a další inovační úsilí by mohlo směřovat do oblastí kompozitních materiálů, kombinací dřeva s dalšími materiály, modifikací dřeva a materiálů na bázi dřeva ve smyslu úpravy mechanicko-fyzikálních vlastností. Takto vylepšené materiály najdou uplatnění i mimo tradiční dřevařské obory, například ve výrobě dopravních prostředků, výrobě obalů, logistice a dalších oblastech. Značný potenciál je v oblasti dřevostaveb, které se vyznačují také pozitivním trendem růstu. Je však potřebné věnovat pozornost také souvisejícím oblastem, jako je legislativa, procesy rozvoje

lokalit a regionů, vývoji konstrukčních systémů staveb či výstavbě vícepodlažních dřevěných budov a staveb občanské vybavenosti ze dřeva.

Program hospodářského rozvoje, energetické soběstačnosti a bioekonomiky

Stále větší podpora využití obnovitelných zdrojů energie se logicky zaměřuje také do oblasti biomasy a tedy i dřeva. Strategické cíle v rámci energetické soběstačnosti, surovin a rozvoje bioekonomiky mají (nejen) sledované země na různé úrovni.

Německo dále posouvá technologický rozvoj směrem k zeleným technologiím. Například nizozemská strategie bioekonomiky se opírá o sektor chemického a energetického využití biomasy. Švédsko směřuje k naplnění závazků nulové emise CO₂ do roku 2050 a podporuje bioekonomické cíle v oblasti energetiky a ekosystémových služeb. Nicméně Finsko je první zemí s komplexní národní strategií zaměřenou na implementaci bioekonomiky.

V tomto ohledu je ČR prozatím na začátku cesty, ovšem vzhledem k existenci osvědčených modelů v zahraničí je cesta směrem k rozvoji principů bioekonomiky otevřená.

31.10. - 3.11.2017
výstaviště BRNO

- **Precizní nástroje na obrábění masivního dřeva, materiálů na bázi dřeva a plastů.**
- **Profilové nástroje s pájenými DIA, HM, HSS břity nebo s výměnnými profilovými noži, žiletkami nebo DIA břity.**
- **Krátká dodací lhůta zakázek, vyráběných nástrojů, rychlý servis a ostření.**

kvalita v pravý čas

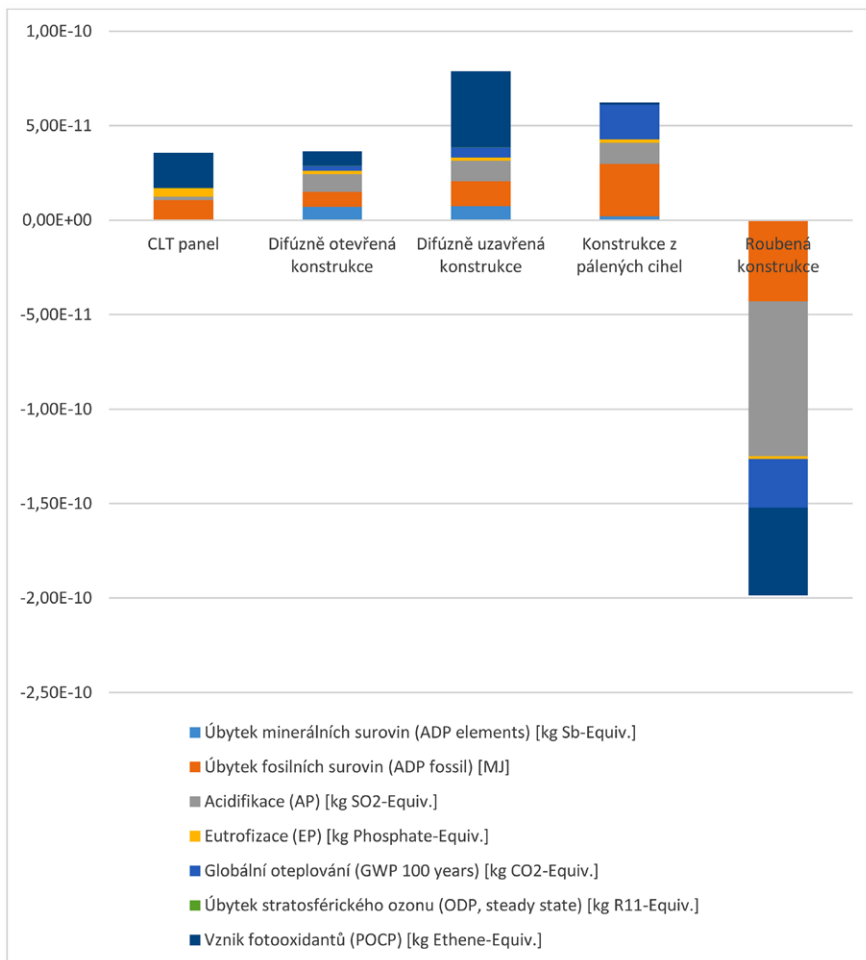
Aigner
TOOLS

**precizní nástroje
na obrábění dřeva**

Aigner TOOLS s.r.o.

Studentská 1655/1b
České Budějovice
CZ-370 05

mobil: +420 731 110 764
t.vala@aigner-werkzeuge.at
www.aigner-werkzeuge.at

Graf 3 Normalizované výsledky indikátorů kategorií dopadu 1 m² konstrukcí obvodových stěn hodnocených metodou LCA. Zdroj – vlastní konstrukce autora (doc. Kočí)

Dřevo jako stavební materiál

Oblasti s velkým potenciálem a zároveň oblastí, v níž má ČR prozatím značné rezervy, je užití dřevěného konstrukčního systému pro budovy většího rozsahu – administrativní a bytové domy, nákupní centra, sportoviště a další. Mezi hlavní

příčiny tohoto stavu lze zařadit zejména dva faktory: nedostatek zkušených realizačních firem a legislativní překážky. Jedním z faktorů, který představuje neodiskutovatelnou přednost dřeva ve srovnání s dalšími materiály, je množství zabudované energie ve dřevěných výrobcích a také celková spotřebovaná

energie v rámci životního cyklu výrobku, jež je kvantifikována v rámci tzv. LCA (analýza životního cyklu).

Produkce dřeva působí pozitivně na problematiku globálního oteplování, což je způsobeno absorpcí CO₂ stromy během fáze růstu. To je také velmi často používaným argumentem při propagaci dřeva v Německu a Rakousku.

Přestože doprava nemá zásadní vliv na celkové environmentální dopady daného dřevěného prvku, podílí se na něm až 20 % (dle vzdálenosti). Podporou užití regionálního dřeva je možno i tuto hodnotu značně redukovat.

Konstrukce obvodových stěn roubených, z CLT panelů, rámových difúzně otevřených a při využití vhodného izolantu i difúzně uzavřených skladeb jsou šetrné k životnímu prostředí s minimem dopadů v průběhu celého životního cyklu.

Překážky rozvoje, podpora a směřování

V cestě masivnějších trendů rozvoje uplatnění dřevní hmoty stojí několik výrazných limitujících faktorů, které lze rozdělit do několika druhů podle jejich vlivu na celkový proces zpracování dřeva:

- znalostní báze, přehledy, statistiky, databáze a další podklady pro strategické plánování,
- legislativní rámec a okrajové podmínky podpory v porovnání s prostředím v okolních zemích,
- celkové nastavení spotřebitelského chování a vnímání významných ekologických, socioekonomických a racionálních impulsů v protikladu s tradičními pohledy,
- procedury tržních modelů obchodování se dřevem a biomasou, export suroviny a zpracovatelské kapacity prvostupňového zpracování dřeva se zahraniční účastí,
- proměnlivá a negarantovaná dostupnost jednotlivých sortimentů dřeva na trhu pro české zpracovatele.

Součástí zvyšování podílu dříví vyrobeného v ČR je také podpora na mikroekonomické úrovni, tj. poskytování dotací, nastavování vhodných podmínek, technická pomoc atp. podnikům v tomto odvětví. Potřebná je také specifická podpora zpracování tuzemské suroviny tuzemskými zpracovateli, která dosud nefunguje. Tím se ČR odlišuje od okolních zemí, které vytvářejí národní modely podpory, v souladu s evropskou legislativou, které ovšem umožňují cílenou a mnohem efektivnější podporu tuzemského zpracování dříví.

Ilustrační foto: archiv DM